

สู่..สภาวะการณใหม่

MODERN EXISTENCE

1992

COL-06A-03-1992
R-K-A-N-I-M-0792

สู่...สภาวะการณใหม่
MODERN EXISTENCE
1992

Rama IX Art Museum Foundation

การแสดงผลปกรรรมของ วิโชค มุกดามณี
SOLO ART EXHIBITION BY VICHOKE MUKDAMANEE

ณ หอศิลป์แห่งชาติ
ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ
6-28 กุมภาพันธ์ 2535

AT THE NATIONAL GALLERY
CHAO-FA ROAD, BANGKOK
6-28 FEBRUARY 1992

ศิลปะยืนยาว ชีวิตสั้น
ARS LONGA VITA BREVIS

Rama IX Art Museum Foundation

สารจากอธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์วิโชค มุกดามณี เป็นอาจารย์ภาควิชาจิตรกรรม คณะจิตรกรรมประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงกล่าวได้ว่า อาจารย์วิโชค เป็น “ลูกหม้อ” ของศิลปากรโดยแท้ เนื่องจากก่อนที่จะมาเป็นอาจารย์ ได้จบการศึกษาทั้งระดับปริญญาบัณฑิต และมหาบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์วิโชค เป็นอาจารย์ที่มีความรับผิดชอบสูง เป็นศิลปินที่มีความสามารถ ขยัน และทำงานสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ จึงได้รับรางวัลต่างๆ หลายครั้งและมีผลงานร่วมแสดงในนิทรรศการต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศมาโดยตลอด ความบันเทิงใจในการสร้างงานศิลปะของอาจารย์วิโชค ที่มักปรากฏให้เห็นคือความรู้สึกที่ไม่แน่ใจว่าเทคโนโลยีสมัยใหม่ นำความสุขมาให้มวลมนุษย์และเรื่องของสิ่งแวดล้อมที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผลงานสร้างสรรค์ 50 ชิ้นที่อาจารย์วิโชคจะจัดแสดงที่หอศิลป์แห่งชาติในครั้งนี้ จากโครงการ “รูปวัตถุและสัญลักษณ์ในสภาพแวดล้อมใหม่” จะยืนยันแนวความคิดดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

ดิฉันขออวยพรให้การจัดนิทรรศการงานสร้างสรรค์ครั้งนี้ของอาจารย์วิโชค มุกดามณี ประสบความสำเร็จตามที่อาจารย์ตั้งใจไว้ทุกประการ และขอเป็นกำลังใจให้อาจารย์วิโชค สร้างสรรค์งานจิตรกรรมต่อไปโดย “ต้องมีการค้นคว้า ทดลอง แก้ปัญหา พัฒนา คลี่คลาย เพื่อให้เป้าหมายในการสร้างสรรค์ชัดเจนยิ่งขึ้น” ตามที่อาจารย์วิโชคได้เคยกล่าวไว้ การศึกษาค้นคว้าอย่างต่อเนื่อง และรู้จักพัฒนาปรับแนวทางการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เป็นแนวความคิดที่ฉลาดและถูกต้องที่จะนำไปสู่ความสำเร็จอย่างแน่นอน และอาจารย์วิโชคอยู่ในแนวทางนั้นแล้ว

(รองศาสตราจารย์ไชศรี ศรีอรุณ)

1 มกราคม 2535

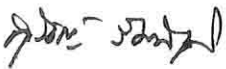
สารจากอธิบดีกรมศิลปากร

งานสร้างสรรค์ด้านศิลปวัฒนธรรมนั้น มีขอบเขตที่กว้างใหญ่ไพศาลมาช้านาน มรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีต ส่อเค้าให้เห็นความเป็นอารยประเทศของชาติไทยในแต่ละยุคแต่ละสมัยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ช่างไทยในอดีตได้แสดงทักษะและผลงานอันยิ่งใหญ่ให้โลกรู้ ประวัติความเป็นมา ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเปลี่ยนแปลงในสังคมที่ต่อเนื่องกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ดังเห็นได้จากศิลปกรรมในสมัยต่างๆ ที่ปรากฏหลงเหลืออยู่ และบ้างก็อยู่ในการอนุรักษ์ดูแลของกรมศิลปากร

ในช่วงที่ผ่านมา สังคมโลกมีความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง และการพัฒนาก้าวหน้าทางอุตสาหกรรม ประเทศไทยเองก็รับผลกระทบของสิ่งต่างๆ ดังกล่าวนี้อย่างเช่นกัน ความเปลี่ยนแปลงของชีวิตผู้คนในสังคมไทยแต่เดิมแปรเปลี่ยนจากอดีตมาสู่สังคมสมัยใหม่รวมทั้งความก้าวหน้าพัฒนาของเทคโนโลยีใหม่ๆ ต่างๆ มากมาย เข้ามาเกี่ยวข้องกับงานศิลปวัฒนธรรมในทุกๆ ด้าน การสร้างสรรค์ในศิลปะร่วมสมัยซึ่งเป็นการแสดงออกของศิลปินหรือช่างไทยรุ่นใหม่ย่อมปรับเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมของสังคมเช่นกัน

อาจารย์วิโชค มุกดามณี เป็นศิลปินไทยที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะสมัยใหม่มาเป็นเวลานานตั้งแต่เมื่อรับราชการ สังกัดวิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากร ได้ค้นคว้าการสร้างผลงานศิลปกรรมด้วยวิธีการใหม่ๆ โดยการนำเอาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความก้าวหน้าทางการพัฒนาในอุตสาหกรรมใหม่และเทคโนโลยีร่วมสมัยที่มีต่อการดำรงชีวิตของสังคมไทยมาเป็นแนวความคิดในการสร้างภาพศิลปกรรมอีกทั้งยังนำเอาวัสดุและเทคนิคใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีและการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ มาเป็นสื่อด้านเทคนิคของการสร้างสรรค์อีกด้วย

กรมศิลปากร ตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ และแนวทางศิลปะสมัยใหม่ที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าทางการศึกษาศิลปะ จึงได้ร่วมกันจัดเสนอผลงานการสร้างสรรค์ศิลปกรรมของอาจารย์วิโชค มุกดามณี ขึ้น ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ นี้ ทั้งนี้เพื่อเสนอทัศนะและแนวความคิดเกี่ยวกับศิลปะร่วมสมัยต่อสาธารณชนและวงการศิลปะร่วมสมัยในประเทศ และกรมศิลปากรหวังว่าการจัดนิทรรศการครั้งนี้คงก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ พัฒนาและสืบทอดงานศิลปะให้กว้างขวางขึ้นและให้คุณค่าต่อสังคมส่วนรวมสืบไป

(นายสุวิชัย รัตติมูญ)
อธิบดีกรมศิลปากร

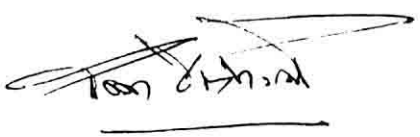
สารจากรองอธิบดีกรมศิลปากร

ขอแสดงความยินดีกับอาจารย์วิโชค มุกดามณี แห่งคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ได้นำผลงานการสร้างสรรค์ศิลปะรายได้โครงการ “รูปวัตถุและสัญลักษณ์ในสภาพแวดล้อมใหม่” (MACHANICAL FORM AND SYMBOLIC IN ENVIRONMENT) จัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ กรมศิลปากร

ผมเป็นผู้หนึ่งที่ชื่นชมและติดตามผลงานทางด้านศิลปะของอาจารย์เสมอมา และครั้งนี้ก็เช่นกัน เป็นที่ทราบกันทั่วไปแล้วว่า โลกกำลังเผชิญปัญหาภาวะมลพิษทางสิ่งแวดล้อม อันเกิดจากการที่มนุษย์นำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาพัฒนาประเทศของตน จนลืมนึกถึงอัตราของผลต่อเนื่องในอนาคตของมนุษย์เอง ต้องช่วยกันระดมความคิดแก้ไขปัญหานี้อย่างเร่งด่วน จึงเป็นสิ่งที่น่ายินดีเป็นอย่างยิ่งที่อาจารย์วิโชค มุกดามณี ได้สร้างผลงานศิลปะเพื่อสะท้อนภาพอันตรายเหล่านี้ ให้ผู้ชมรับทราบและกระตุ้นให้เกิดความตระหนักต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จึงนับเป็นจุดสำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อการผสมผสานระหว่างศิลปะกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สุดท้ายนี้ขออวยพรให้การจัดนิทรรศการครั้งนี้ จงประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

Rama IX Art Museum Foundation

(นายสมคิด โชติกวณิชย์)
รองอธิบดีกรมศิลปากร

Rama IX Art Museum Foundation

สารจากประธาน

สภากาการณ์ใหม่ของศิลปินไทย

อาจารย์วิโชค มุกดามณี ได้สร้างสรรค์งานศิลปกรรม 50 ชิ้น ภายใต้ชื่อเรื่อง "รูปวัตถุ และสัญลักษณ์ในสภาพแวดล้อมใหม่" และได้กรุณาให้เกียรติเชิญผมเป็นประธานเปิดงานแสดงนิทรรศการครั้งนี้

ผมตอบรับคำเชิญของอาจารย์วิโชคด้วยความยินดี แถมช่วยพิมพ์สูจิบัตรนิทรรศการดังกล่าวให้พร้อมเสร็จ เพราะเหตุว่าผมรู้จักกับอาจารย์วิโชคมานานแล้ว ได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์ในการช่วยออกแบบงานพิมพ์สำคัญๆ ให้แก่โรงพิมพ์มาโดยตลอด จึงเป็นโอกาสที่ผมจะได้ตอบแทนอาจารย์บ้าง

ผมมีผลงานของอาจารย์วิโชคอยู่หลายชิ้น แต่ละชิ้นไม่ซ้ำกัน เพราะอาจารย์มีผลงานแปลกๆ ใหม่ๆ อยู่เสมอ เป็นอาจารย์ที่ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ ทำได้ดีทั้งในด้านการงานตามหน้าที่ และงานประเภทที่อาจารย์นฤมิตรขึ้นเอง ผมชื่นชมผลงานศิลปะของอาจารย์วิโชค รวมไปถึงผลงานของศิลปินไทยรุ่นใหม่ ๆ จำนวนมากมายหลายท่าน ซึ่งปรากฏหลังไหลกันออกมาอย่างน่าตื่นตาตื่นใจ เราอาจจะเคยแยกงานศิลปะไทยออกจากศิลปะยุโรป หรืออาจจะเคยขีดเส้นต่อการแสดงออกใหม่ๆ รวมทั้งอาจจะถูกค่อนแคะต่างๆ นานา แต่เชื่อไหมครับว่าคำค่อนแคะหรือทำที่ขีดเส้นเหล่านั้นได้สูญหายไปร่วม 10 ปีแล้ว ผลงานของศิลปินไทยหลายท่านบัดนี้ถึงพร้อมซึ่งความสง่างาม ทั้งในมุมมองทางศิลปกรรมและทั้งในความเป็นตัวของตัวเอง ศิลปินไทยได้ก้าวสู่สภากาการณ์ใหม่จากโลกแคบสู่โลกกว้าง สู่สากลประเทศ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ศิลปินไทยต้องมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย เช่นต้องรักษาภาพพจน์ของตัวเองเช่นเดียวกับศิลปินใหญ่ๆ ของโลก และต้องคิดต้องทำงานศิลปกรรมแต่ละชิ้นอย่างใช้กำลังและความคิดสูงมาก

ฉะนั้น ในสภากาการณ์ใหม่ของศิลปินไทย ผมขออวยพรให้อาจารย์วิโชค ประสบความสำเร็จ มีผลงานเป็นที่ต้องการของคนทั่วไปเทอญ

(นายชูเกียรติ อุทกะพันธุ์)

9 มกราคม 2535

สู่...สภาวะการณ์ใหม่

ชีวิตและสภาพแวดล้อมของสังคมปัจจุบัน ถูกทำให้เปลี่ยนแปลงไปเพราะเทคโนโลยี และวิวัฒนาการสมัยใหม่ วัสดุสังเคราะห์และผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรมเจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว และขยายวงกว้างออกสู่ชีวิตมนุษย์

ความบังเอิญจากสภาพการณ์ดังกล่าวนำมาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์ เพื่อเสนอ ทรรศนะที่มีต่อสภาพแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยสร้างงานศิลปกรรมที่มีลักษณะ การแสดงเนื้อหาทางรูปทรง ซึ่งมีโครงสร้างร่องรอยและสัญลักษณ์จากแนวความคิดเฉพาะตน และ ใช้วัสดุจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ประกอบขึ้นเป็นผลงานในลักษณะสื่อประสม เพื่อสะท้อนวัฒนธรรม และการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนแปรไปตามสภาพแวดล้อม

วิโชค มุกดามณี

Rama IX Art Museum Foundation

Modern Existence 1992

Social life and the environment are being affected by modern technology and development. Synthetic materials and industrial product are being rapidly introduced into the way of living of mankind.

The aim of art works is to present my attitude towards those conditions. Themes and forms of my paintings including their structures, appearances, and symbolism derive from this concept. Combining materials of modern technology into mixed media characteristics also reflects culture and the way of life which are being changed in accordance with environment determined by material development.

Vichoke Mukdamanee

แนวความคิดในการสร้างผลงาน

สภาพปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตผู้คนและสภาพความเป็นอยู่ รวมทั้งเข้ามาเกี่ยวข้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเรา ผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นมากมายทั้งในส่วนที่เป็นความดีมีคุณประโยชน์และในส่วนที่เป็นการทำลาย สร้างมลภาวะ ความเสื่อมโทรม

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากพลังอำนาจความแปลกใหม่ที่อยู่ในตัวของมันเองนั้น ปรากฏให้เห็นในรูปร่างภายนอกของสิ่งมีชีวิตตลอดจนวัตถุสิ่งของทั้งปวง และยังก่อให้เกิดผลกระทบต่ोजิตใจของมนุษย์เรา

ชีวิต มนุษย์ ธรรมชาติ สภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ตลอดจนสรรพสิ่งทั้งปวง ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของเทคโนโลยีสมัยใหม่และความเจริญทางด้านวัตถุและรู้สึกถึงสภาวะใหม่ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีทั้งความขัดแย้งและความสัมพันธ์กันปรากฏให้เห็นในรูปความงาม ความสมบูรณ์ ตลอดจนพลังอำนาจที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน

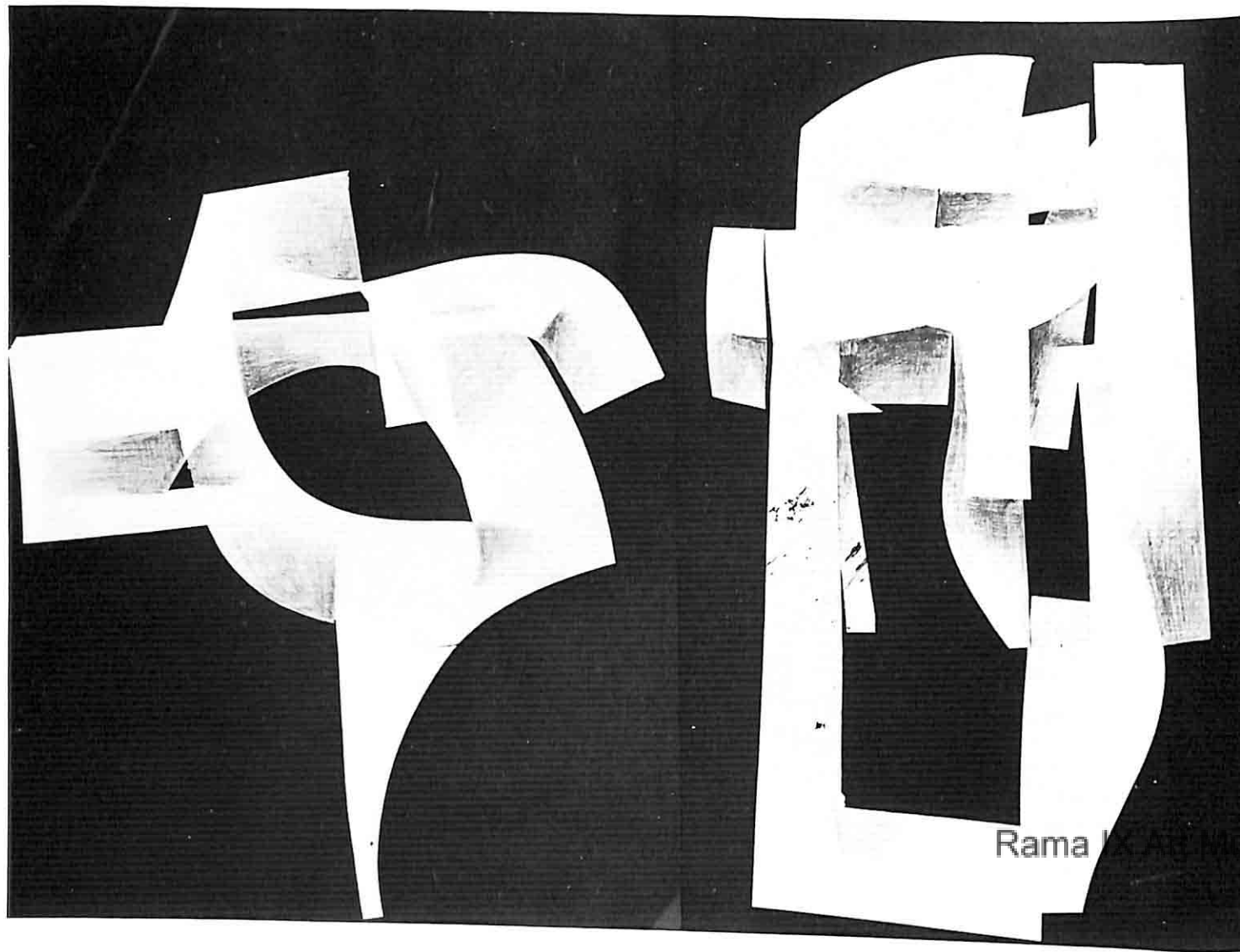
จากสภาพแวดล้อมและบรรยากาศดังกล่าว เป็นพลังผลักดันให้ผมเกิดแนวความคิดและแสดงออกโดยการสร้างงานศิลปกรรมขึ้น มุ่งเน้นเนื้อหาทางรูปทรงที่มีโครงสร้างและสัญลักษณ์ ซึ่งสื่อความหมายสะท้อนสภาวะการณปัจจุบัน โดยเน้นสาระสำคัญในผลงานทั้งหมดอยู่ 2 ประการ คือ

1. การสร้างรูปทรงให้มีโครงสร้างและสัญลักษณ์ที่สื่อถึงเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน
2. สื่อวัสดุและการเปลี่ยนแปลงจากผลกระทบของเทคโนโลยีสมัยใหม่

ผมมุ่งสู่จุดหมายของการสร้างสรรค์ด้วยสาระสำคัญดังกล่าว โดยการประสานสื่อและวัสดุต่างๆ ให้สอดคล้องกับรูปทรงและรูปสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นด้วยความบังเอิญจากสภาพแวดล้อมภายใต้รูปแบบนามธรรม (Abstract) ตัดทอนรูปความจริงออกไปโดยไม่อาศัยรูปแบบหรือเรื่องราวที่เหมือนจริงตามธรรมชาติ ทั้งนี้เพราะผมมุ่งเน้นพลังอำนาจที่เกิดจากรูปทรงและปริมาณความรุนแรงของพื้นที่รวมทั้งผิวของวัสดุ และต้องการจะแสดงทัศนะที่มีต่อเทคโนโลยีร่วมสมัยชีวิตและสภาพแวดล้อมของสังคมปัจจุบัน โดยการสร้างรูปทรงที่มีพลังอำนาจต่อความรู้สึกของผู้คนทั้งการรับรู้ได้โดยรูปร่างภายนอกและความรู้สึกภายในใจ ตลอดจนผลกระทบต่อนพื้นที่ว่างธรรมชาติและสภาพแวดล้อม

ในการสร้างงานศิลปกรรมชุดนี้ ผมให้ความสำคัญกับผลกระทบต่างๆ ของเทคโนโลยีและวิวัฒนาการสมัยใหม่โดยให้มีบทบาทและปฏิกริยาอยู่ในผลงาน ดังนี้

เนื้อหา เป็นเนื้อหาทางรูปทรงที่มีร่องรอยและรูปร่างที่สร้างขึ้นจากแนวความคิดเฉพาะตน โดยได้ความบังเอิญจากสิ่งต่างๆ ในสภาพแวดล้อมใหม่ อันหมายถึงสภาพแวดล้อมแต่เดิมที่เป็นธรรมชาติ ถูกกระทำให้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมด้วยผลกระทบจากเทคโนโลยีปัจจุบัน

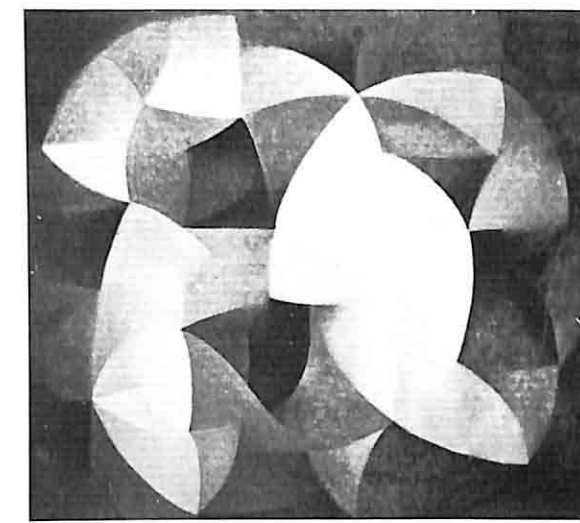
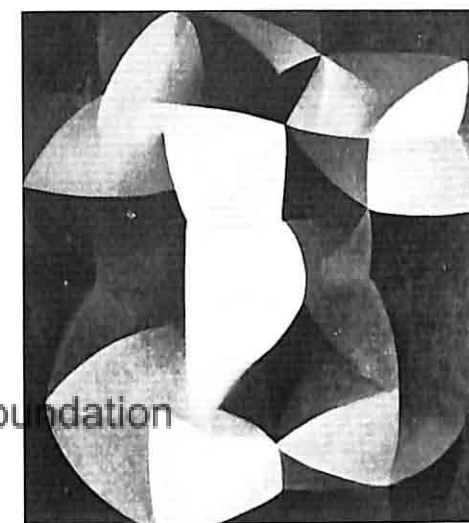
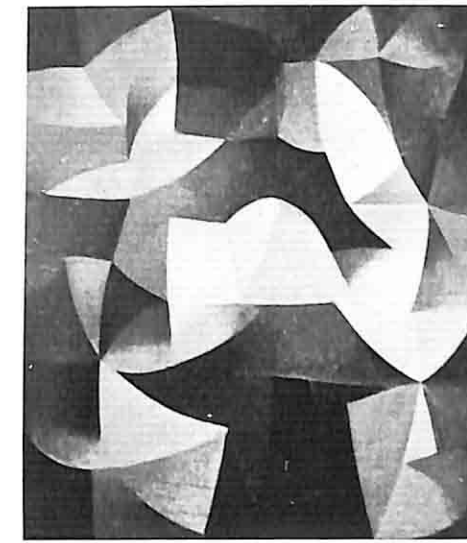
รูปแบบ กำหนดโครงสร้างในลักษณะแน่นอนและไม่แน่นอน และใช้รูปทรงจากสภาพแวดล้อมใหม่ที่ได้พบเห็นแบ่งไว้ 3 จำพวก คือ

1. รูปทรงที่เกิดจากธรรมชาติ
2. รูปทรงที่เกิดจากวัสดุสังเคราะห์
3. รูปทรงที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีสมัยใหม่

ผมนำรูปทรงเหล่านี้มาสร้างขึ้นใหม่โดยคลี่คลายไปสู่รูปแบบลักษณะนามธรรมไม่บ่งชี้ความจริงจากสิ่งที่เห็นโดยชัดเจน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้โครงสร้างและรูปทรงที่ปรากฏนั้นเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงสภาพแวดล้อมใหม่ในปัจจุบัน

สัญลักษณ์ โดยการสร้างเครื่องหมายจากรูปทรงที่ได้มาทั้งนี้เพื่อแทนค่าสภาวะการณ์ที่บ่งบอกถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่และสิ่งที่มีพลังอำนาจต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบัน

เทคนิคและวัสดุ ใช้วัสดุที่สื่อความหมายทางเทคโนโลยีและวัสดุที่เป็นผลผลิตสมัยใหม่เข้าร่วมในการสร้างงานศิลปกรรมชุดนี้โดยนำเอาพลาสติก ผ้า กระดาษ ไม้และโลหะต่างๆ เช่น เหล็ก อลูมิเนียม ทองเหลือง ทองแดง สแตนเลส เข้าผสมผสานประกอบกันขึ้น โดยให้อิสระกับรูปร่างของวัสดุให้แผ่ขยายได้ตามจังหวะของตัวมันเองและไม่ได้กำหนดให้อยู่แต่พื้นที่ราบ อาจแผ่ขยายไปทางลึก หรือลอยตัวออกมาได้โดยอิสระ

รูปทรงที่มีโครงสร้างแน่นอน (พ.ศ. 2517-2526)

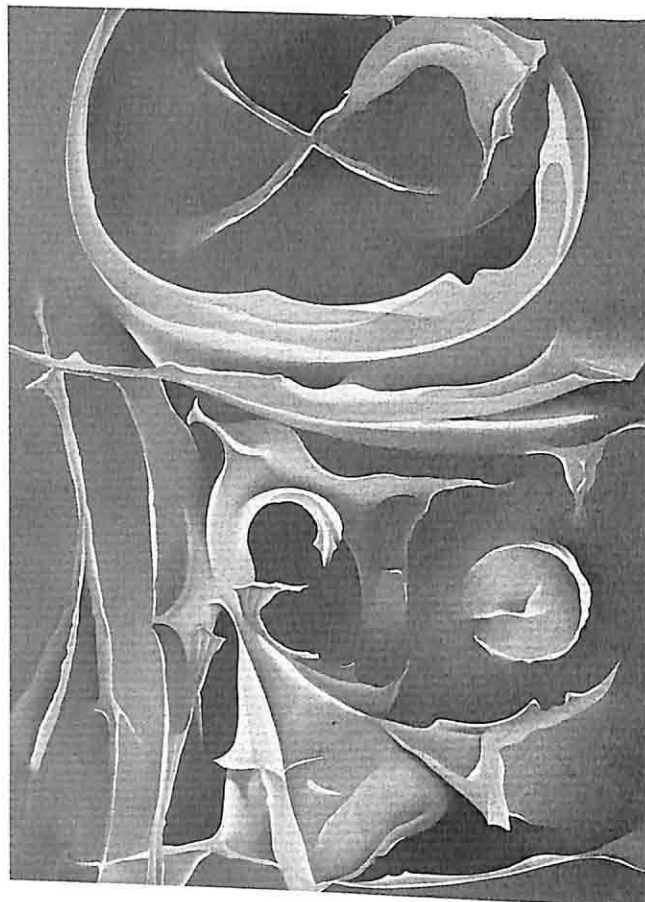
ระยะเริ่มต้นของการสร้างงานจิตรกรรม ผมสร้างรูปทรงที่มีโครงสร้างแน่นอนโดยมีแนวคิดจากข้อมูลที่เป็นจริงในธรรมชาติจากรูปทรง 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. รูปทรงที่มีโครงสร้างเป็นเส้น (Skeleton Structure หรือ Linear Structure) ได้แก่ โครงสร้างของมนุษย์ สัตว์ โครงใบไม้ ต้นไม้ โครงสร้างสถาปัตยกรรม
2. รูปทรงที่มีโครงสร้างเป็นแผ่นราบ (Planar Structure) ได้แก่ แผ่นราบที่ปรากฏในโครงสร้างต่างๆ ทั้งในสิ่งที่มีชีวิตและสถาปัตยกรรม มีการหักเหต่อเนื่องกันโดยแน่นอน
3. รูปทรงที่มีโครงสร้างเป็นเปลือกโค้งแข็ง (Shell Structure) เป็นรูปทรงที่เห็นได้จากโครงสร้างของผิวหน้าต่างๆ ที่มีเปลือกนอกแข็ง เช่น กะโหลกศีรษะ ผักหุ้มของพืช หรือเกราะป้องกันตัวของสัตว์ เช่น เปลือกหอย ปู และเปลือกไข่ เป็นต้น

ผมใช้รูปทรงจากโครงสร้างของสถาปัตยกรรม และรูปทรงจากโครงสร้างของร่างกายมนุษย์มาสร้างงานจิตรกรรมขึ้น โดยกำหนดรูปทรงให้หักเหไปตามจังหวะการเคลื่อนไหวของร่างกายมนุษย์ภายใต้โครงสร้างที่มีปริมาตรแน่นอนของสถาปัตยกรรม ใช้จังหวะของแสงเงา ความคม การแผ่ขยายเข้าออกของรูปทรงด้านลึก ด้าน และด้านข้าง ผลงานที่สร้างขึ้นดังกล่าวนี้มีโครงสร้างแน่นอน ให้ความรู้สึกนิ่งเฉย มั่นคงแข็งแรง

ดอกไม้ (FLOWER)
80x100 cm. 2527

"รูปธรรมชาติ" (NATURAL IMAGE)
120x150 cm. 2527

"รูปชีวิต 1" (IMAGE FORM)
120x240 cm. 2527

"รูปชีวิต 2" (IMAGE FORM)
120x240 cm. 2527

รูปทรงที่มีโครงสร้างไม่แน่นอนจากวัสดุธรรมชาติ

ระยะต่อมาผมเกิดแนวความคิดจากวัสดุและชีวิตในธรรมชาติที่มีวัฏฏะของการเปลี่ยนแปลง มีการเคลื่อนไหวจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่ง ความเชื่อในพลังของธรรมชาติที่จะผลักดันทุกสิ่งทุกอย่างให้เป็นไปทั้งกระทำให้เกิดผลต่อความเจริญงอกงาม อุดมสมบูรณ์ของชีวิต และโดยนัยกลับกันก็กระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเสื่อมสลายและสูญสิ้นได้เช่นกัน

ผมอาศัยความสะเทือนใจดังกล่าวสร้างงานจิตรกรรมชุดที่แสดงความรู้สึกได้ลึกซึ้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524-2527 โดยอาศัยรูปทรงของเสื้อผ้าเก่า ซากพืชและใบไม้ นำมาเป็นจุดเริ่มต้นของความบังเอิญในการสร้างสรรค์ การสร้างงานในระยะดังกล่าวนี้สื่อจากธรรมชาติที่มีความเปลี่ยนแปลงก่อให้เกิดจินตนาการอย่างต่อเนื่องกับความคิด

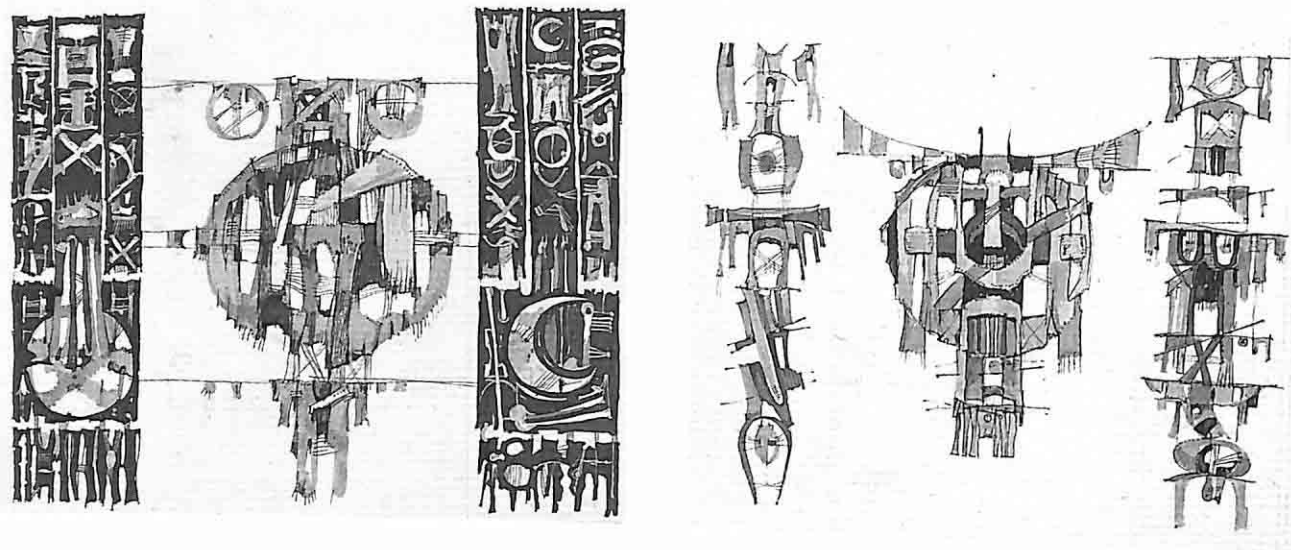
ผมได้รับความบังเอิญจากซากที่เสื่อมสลายของรูปทรงที่มีโครงสร้างไม่แน่นอนซึ่งถูกกระทำโดยธรรมชาติ ถูกความเป็นไปของกาลเวลาทำให้รูปร่างและผิวพรรณเปลี่ยนแปลง รวมทั้งผลที่ถูกฉีกทำลายโดยมนุษย์ เป็นรูปทรงเบื้องต้นในการทำงาน การทวนเวียนของอารมณ์ที่มีต่อสภาพของซากพืช การทำลาย และแรงกดดันภายในใจให้ผลต่อการทำงานชุดนี้มาก จากภาพชื่อ "ใต้จิตสำนึก" และภาพชื่อ "สภาวะใหม่" รวมทั้งผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นในช่วงเวลานั้นให้ผลต่ออารมณ์และความสะเทือนใจต่อตัวเองมากที่สุด การทำงานจิตรกรรมในระยะนี้ ผมปล่อยให้จิตใจเข้าไปร่วมในการทำงานอย่างเต็มที่ สัมผัสสิ่งต่างๆ รอบกายเพียงมุ่งที่จะสนองตอบจิตใต้สำนึกของตัวเองให้สมบูรณ์โดยผมให้การเคลื่อนไหวของร่างกาย มือ และมวลธาตุที่ใช้ในการสร้างงานคือ สีสเปรย์ ฝ้ายแปรง พู่กัน ตลอดจนเทคนิคของน้ำ และน้ำมัน ก่อตัวอย่างต่อเนื่องเพื่อผลึกพาติศทางของโครงสร้างรูปทรงไปตามอารมณ์และความบังเอิญ

รูปทรงที่สร้างขึ้นในระยะนี้ ประกอบขึ้นด้วยโครงสร้างของพืช คือ กิ่งไม้ ใบไม้ ใบกล้วยและจากการใช้มือเข้าไปสัมผัสและร่วมในการผลึกพาติศทางของอารมณ์ของตัวเอง ยังผลให้การแสดงออกที่ปรากฏได้รูปทรงใหม่ที่เป็นรูปนามธรรมที่ทิ้งห่างจากความจริงไปสู่จินตนาการที่ต้องการ จากผลของความรู้สึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในพลังธรรมชาติและสภาวะที่เกิดขึ้น ผลงานให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวรุนแรง ให้ค่าความคิด และอารมณ์ตามทัศนะที่มีต่อธรรมชาติและสังคม

ทัศนะส่วนตัวที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงในชีวิต, ธรรมชาติ และสภาพสังคมดังกล่าวเป็นผลให้ผมสร้างสรรค์ผลงานที่มุ่งสะท้อนภาวะการณ์ของการเปลี่ยนแปลงด้วยโครงสร้างและรูปทรงในลักษณะนามธรรมที่พัฒนาจากซากพืช ใบไม้ เสื้อผ้าเก่า ซึ่งผ่านกาลเวลาและเสื่อมสลายไปเพื่อแสดงให้เห็นถึงสภาพของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ไม่ว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นจะก่อตัวไปในรูปใด ทิศทางใด

สิ่งที่ผมได้รับจากการทำงานชุดนี้อีกประการก็คือ รูปทรงที่มีโครงสร้างไม่แน่นอนให้ผลต่อจิตใจและอารมณ์ในการแสดงออกเป็นอย่างดี ผมพอใจวัฏฏะและการเคลื่อนไหวของรูปทรงโครงสร้างที่เปลี่ยนไปในสภาพต่างๆ ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่

Rama IX Art Museum Foundation

รูปทรงที่มีโครงสร้างไม่แน่นอนและการใช้วัสดุสังเคราะห์ (พ.ศ. 2527)

ผมสร้างงานชุดนี้ได้น่าสนใจอยู่ช่วงระยะหนึ่ง และในช่วงต้นปี พ.ศ. 2527 ก็รับเอาอิทธิพลของวัสดุที่เป็นผลิตภัณฑ์วัสดุสังเคราะห์และผลิตผลจากการพัฒนาอุตสาหกรรมเข้ามา รวมทั้งความก้าวหน้าของกระบวนการทางเทคโนโลยีและการค้นพบสิ่งใหม่ที่ทำให้ผลต่อความรุดหน้าของสังคมไป และความเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อม

สิ่งที่ผมเริ่มรู้สึกในช่วงระยะนี้ก็คือ การรับเอาวัสดุต่างๆ ที่มีผลจากเทคโนโลยีเข้ามาร่วมในชีวิตประจำวันซึ่งผมไม่ปฏิเสธที่จะรับเอาสิ่งต่างๆ ดังกล่าว แต่ในส่วนลึกนั้น นอกจากเกิดความเกรงกลัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่นอกเหนือไปจากพลังของธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ แล้วผมยังหวาดวิตกต่อความก้าวไกลของเทคโนโลยีซึ่งคืบหน้าโดยไม่หยุดยั้ง

แนวความคิด รูปทรง และจุดมุ่งหมาย

แนวความคิดในการสร้างงานเกิดจากการทดลอง “โครงการจิตรกรรมกับสภาพแวดล้อม” (Painting Environment) โดยได้รับความบันดาลใจจากสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนแออัดและให้ชื่อผลงานชิ้นนี้ว่า “ชีวิตและสัญลักษณ์ในชุมชน”

ผมใช้รูปทรงของเสื้อผ้าที่แขวนอยู่ตามราวตากผ้าในบริเวณชุมชนมาสร้างรูปทรงชิ้นใหม่ในลักษณะนามธรรมภายใต้วัสดุที่เป็นผลมาจากผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรม ทั้งนี้เพื่อแสดงทัศนะของชีวิตชุมชนกับสิ่งใหม่ในสภาพแวดล้อมของชีวิตประจำวัน และนำพลาสติก โลหะ ผ้า และเชือกเข้ามาใช้ในงานจิตรกรรมโดยการฉีก ทิ้ง เสา เจาะ ภายใต้อารมณ์จินตนาการที่มุ่งสะท้อนสภาวะสังคมที่รู้สึกในขณะนั้น

ผลงานชิ้นนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการทดลองวัสดุสังเคราะห์ที่มีรูปทรงและสีสันทัดกับวัสดุธรรมชาติเข้าร่วมอยู่ในผลงาน รวมทั้งการขยายพื้นที่และขนาดของรูปทรงต่างๆ ให้มีขนาดใหญ่และใช้พลาสติกแทนค่าอาการกิริยาของการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง ให้อิสระต่อโครงสร้างและรูปทรงทั้งหมดโดยการไม่ยึดเข้าในเฟรมแต่ใช้วิธีซึ่งปล่อยให้โครงสร้างและรูปทรงอยู่กับสภาพแวดล้อมจริงถูกกระแสนลมพัดพาให้พลิ้วไปกับพื้นที่ของผนังสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมภายนอก

ผมใช้วิธีการดำเนินงานด้วยการบันทึกภาพเหตุการณ์ทั้งด้านภาพถ่ายและภาพวาดลายเส้นจากการเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับชุมชนในแฟลตคลองจั่น ของการเคหะแห่งชาติ ภาพหลังจากการเสกัตรหารูปทรงและโครงสร้างที่พอใจในการติดตั้งผลงานจริง บริเวณอาคารของชุมชนแล้วจึงขยายผลงานด้วยวัสดุจริง สร้างเรื่องราวของการเปลี่ยนแปลงลงบนพลาสติก ผ้าและเชือก ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ การบังคับให้ผลงานจริงเกิดขึ้นตามแบบร่างทำได้ยาก ผมแก้ปัญหาดังกล่าวโดยปล่อยให้วัสดุเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติของตัวมัน ปัญหาที่พบอีกประการหนึ่งก็คือ ปริมาณพื้นที่ภายนอกและสภาพแวดล้อมจริงมีผลอย่างยิ่งต่องานซึ่งต้องขยายขนาดผลงานให้โครงสร้างและรูปทรงมีขนาดใหญ่สัมพันธ์กับผนังภายนอก

โครงการจิตรกรรมกับสภาพแวดล้อม
“ชีวิตและสัญลักษณ์ในชุมชน”
(LIFE AND SYMBOLIC IN
ENVIRONMENTS)
300x500 cm 2528

IX Art Museum Foundation